

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — šeštadienis, Sausio-January 10 d., 1976 m.

Kaina 15c

8

SUSITARĖ DĖL NAUJOS PINIGINĖS SISTEMOS

MIRĖ KINIJOS PREMJERAS ČIU ENLAJUS

Kraštą valdo ir toliau valdys
vicepremjeras Teng Hsiaopingas

PEKINAS, Hanojus. — Ketvirtadienį nuo vėžio Pekino ligoninėje mirė Kinijos premjeras Čiu Enlajus, sulaukęs 78 metų amžiaus. Paskutiniuosius metus visus Kinijos bėgamuosius reikalus tvarkė vicepremjeras Teng Hsiaopingas.

Čiu Enlajus bus laidojamas valdžios pinigais, bus paskelbtas liudėsio laikotarpis, o vėliau premjeru bus paskelbtas vicepremjeras Teng Hsiaopingas. Dabar aiškėja, kad Ten Hsiaopingas vicepremjero pareigoms buvo paties Čiu Enlajaus parinktas. Jiedu buvo seni kovos draugai. „Kultūrinės revoliucijos“ laikotarpiu Teng Hsiaopingas buvo atleistas iš kariuomenės, aiškėse išjuoktas, kaip reformistas, bet nenužudytas.

Praėjus apsaugimui, Čiu Enlajus įtikino Mao Cetungą iškviesti persekiojamą Tengą į Pekiną ir leisti jam padėti tvarkyti valstybės reikalus.

Vėliau Teng Hsiaopingas buvo paskelbtas vicepremjeru, o kai Čiu Enlajaus liga pradėjo stiprėti, tai Ten Hsiaopingas pradėjo tvarkyti bėgamuosius valstybės reikalus. Premjero vardu jis tuos reikalus tvarkė iki šios dienos.

Užsienio ministras Čia Kuauhua Čiu Enlajus prieš du metus paskyrė užsienio ministru tai pat seną savo draugą Čiao Kuauhua. Kaip Tensas, taip ir Čiao labai atidžiai seka sovietų užsienio politiką ir pasiruošimus Kinijai puliti.

Paskutiniuosius metus Čiu Enlajus, o vėliau Tensas ir Čiao siekė geresnių santykių su JAV. Iki šio mėto dar nepavyko išspręsti visos eilės abi valstybės liečiančių klausimų, bet kiniečiai yra įsitikinę, kad JAV nesiskėsina į Kinijos teritorijas ir nesirengia karui. Tuo tarpu Kinijos valdovai negali to paties pasakyti apie dabartinius sovietų valdovus.

Už kysių ėmimą nubausias Chicago aldermanas Paul Wygoda penktadienį turėjo išvykti į Minnesotą kalėjimą vienerių metų bausmei atlikti.

Tito policija sučiupo 10 aktyvistų

BELGRADAS, Jugoslavija. — 10 asmenų buvo areštuota Novi Sad mieste, Vojvodinos provincijos sostinėje. Jie kaltinami prosovietinių atsisakimų platinimu ir mėginimu sudaryti maskvinės linijos organizaciją, pranešė ketvirtadienį oficiali Tanjug naujienų agentūra.

Dešimtukas, dabar laukiantis teismo, mėgino sudaryti nelegalią organizaciją, kurios tikslas būtų jėga pakeisti Jugoslavijos socialistinę sistemą.

Grupė iš Novi Sad miesto buvo viena iš daugelio, atidengtu paskutiniuosius mėnesius kampanijoj prieš antijugoslavinius elementus. Pereitą mėnesį vidaus reikalų ministerija pranešė, kad 200 asmenų buvo areštuota 1975 metų akcijoje. 100 iš jų areštuotų buvo apibūdinti kaip nacionalistiniai ekstremistai ir 36 kaip prosovietiniai aktyvistai.

Grupė iš Novi Sad buvo kaltinama ryšių palaikymu su prosovietiniais emigrantais užsieny ir mėginimu užverbuoti naujus narius krašto viduje.

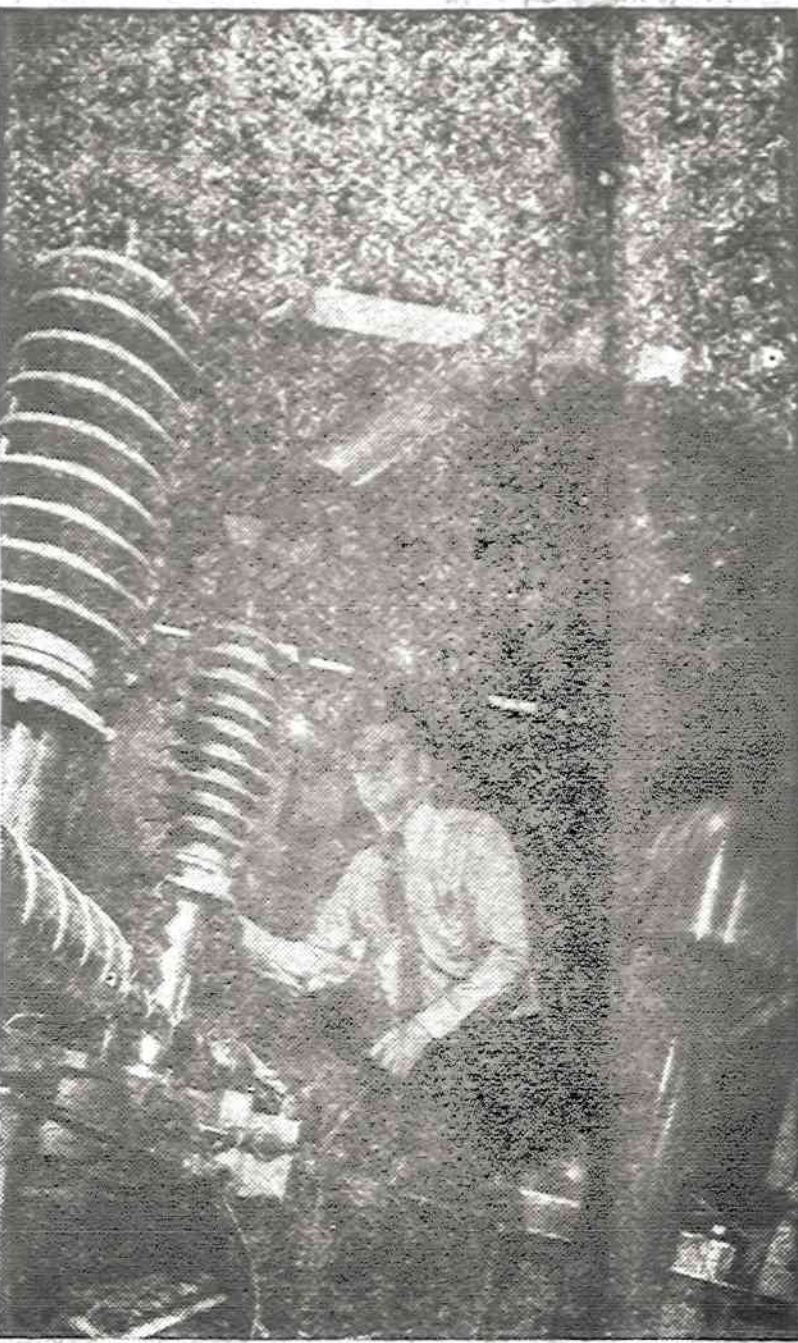
Moters teisės Anglijoje

LONDONAS, Anglija. — Nuo 1976 m. sausio 5 d. visos moterys Anglijoje sulaukė teisės atžvilgiu su vyrais, paskelbus diskriminacijos ir vienodo uždarbio įstatymus. Tačiau įstatymuose yra viena sąlyga: įstatymai įsigalios 1977 m., kai moteris pirmą įmokės darbo apsaugos įstatymu reikalaujamą pinigų sumą pastojusių moterų atostogoms mokėti.

Teisė balsuoti moterys Anglijoje įsigijo 1918 m. Nuo tada visos Anglijos moterys, sulaukusios 30 m. amžiaus, turėjo teisę dalyvauti balsavimuose. Balsavimo įstatymas 1928 m. pakeistas ir tuomet moterims buvo suteikta teisė balsuoti sulaukus 21 m.

Farmų biuras išrinko kalifornietį

ST. LOUIS. — Amerikos farmų biurų federacija pakeitė ketvirtadienį savo vyriausybę: naują jos prezidentu buvo išrinktas Allan Grant, 69 metų, iš Visalia, Cal., jis pakeis William J. Kuhfuss, 64 metų, iš Mackinaw, Ill. Delegatai, atstovaujantys 25 mil. narių šeimų iš 49 valstijų ir Puerto Rico, išrinko Grantą vietoj Kuhfuss 118 balsais prieš 88.

Tikrinant virš 200 rūšių izoliatorius General Electric tyrimų laboratorijoje, Schenectady, inžinierius paruošė pavyzdžius atlaikančius 500.000 voltų elektros įtampą labai žemoje temperatūroje. Bandymai daromi remiant JAV energijos tyrimų bei išradimų administraciją ir elektros įtampos tyrimų institutą, tikslu pagerinti izoliatorius, kurie būtų vartojami požemyje aukštos įtampos elektros srovei pervesiti.

Kisingeris ir Alonas susitarė

VASINGTONAS. — Valstybės sekretorius Henry Kissingeris ir Yigal Alonas, Izraelio užsienio reikalų ministras, baigė antrą savo pasitarimų sesiją ir apsisprendė, kad jie naudosis lankščia strategija sekančios savaitės Suvienytų tautų saugumo tarybos debatuose Vidurinių rytų klausimu. Bet strategija nebus visiškai koordinuota bendru frontu.

Kisingeris pažadėjo, kad „Izraelio pažiūros bus priimtos su visu rimtumu. Aš esu įsitikinęs, kad rezultatai bus visiškai suderinami su Izraelio saugumu“.

Bet jis atsisakė pažadėti griežtos linijos, paramą todėl, kad Suvienytųjų tautų debatų eigos negalima numatyti, JAV nori turėti tam tikrą lankstumą ir ji neturi per daug prieš save nustatyti arabų partnerius.

Bankai palengvina paskolas

New Yorko bankai, prisitaikydami federalinės rezervų tarybos palengvinti pinigų paskirstymo politikai, sumažino už paskolas imamus nuosimėčius nuo 7% iki 7. Juos pasekė ir visi kiti Amerikos didieji bankai. Kaip žinia, federalinė rezervų taryba, norėdama palengvinti atsigauti pradedančiam judėti krašto ūkiui, sumažino bankuose esančiais rezervų sumas. Jas atšaldė apyvartos reikalams. Todėl bankai sumažino ne tik paskolų nuosimėčius, bet taipgi pradėjo imti mažesnius procentus ir už tarpusavio pinigines procedūras — transakcijas.

Popierio pramonės streikas

Kanados popierio įmonių darbininkai sustreikavo, reikalaudami padidinti darbo uždarbį 40%. Kanadiškos valdžios pareidymai leidžia algas didinti tik iki 14%. Tikimasi vis dėlto susitarti padidinant uždarbį iki 24%.

Nelaukta įvykęs popierio pramonės darbininkų streikas, palietė laikraščių leidėjus ir spaustuvininkus, ypač JAV, kadangi jie popierio atsargoje turi kokią 40-čiai dienų. Jeigu streikas užsitęstų iki pavasario — spaustuvininkai turėtų uždaryti spaustuves. JAV popierio gamybos įmonės neįstengtų popieriaus trūkumo padengti. Kanadiškos gamybos įmonės, streikui pasibaigus, tegalėtų mažiau siauti po 3 savaitių pradėti gamybą.

Streikas Ispanijoje

MADRIDAS. — Streikuojantys Madrido metro darbuotojai nubalsavo ketvirtadienį prieš grįžimą į darbą, o kariškiai atidarė trečią metro liniją, kad palengvinti judėjimą sostinėje.

Skuboti streikai pakirto motalo, pieno ir konstrukcijų industrijas. Policija susidarė su demonstrantais kokiame šešiose sostinės vietose.

Sovietų agronomai bijo, kad ir ateinančiais metais gali būti mažas derlius. Paskutinėmis gruodžio dienomis oras atšilo ir ištyrė visą žiemkenčius dengusį sniegą, o vėliau paspaudė šalčiai javus gali visai išnaikinti. Vėjas ir šalčiai užklupo visus šiaurės Rusijos žiemkenčių laukus.

VĖLIAUSIOS ZINIOS

Kiniečiai ruošia dideles laidotuves premjerui Čiu Enlajui. Let Mao Cetungo sveikata nebeįsėjama, tose laidotuvėse dalyvaus. Kinijoje niekas nelaukia jokių neramumų, nes vicepremjeras Ten Hsiaopingas kontroliuoja visą kariuomenę ir policiją. Mirusį premjerą laidos ketvirtadienį.

Stebėtojai tvirtina, kad Italijoje bus ilga politinė krizė, nes pačioje krikščionių demokratų partijoje nėra vienybės.

Prezidentą Niksoną saugojęs slapto tarnybos narys Charles Colson tvirtina, kad prezidentas Niksonas įsakė klausyti valstybės sekretoriaus Kissingerio pasakojimus su politikais. Šią žinią paskelbė žurnalistas Jack Anderson.

Pittsburgho mokytojai atsisakė klausyti į teisėjo įsakymą ir nesirengia grįžti į mokyklas.

Libano kariuomenė pradėjo kovą prieš palestiniečius, užimtus paimti visą Beirutą. Penktadienio rytą mieste jau buvo visas šimtas užimstų ir keli šimtai sužeistų. Premjeras Karami priešinosi karo ministerio įsakymui karius baigti kovas, apskaičiuojama, kad mieste yra 7.000 palestiniečių, bet kariai yra geriau organizuoti.

Romos savivaldybės tarnautojų streikas gali pagilinti politinę krizę.

Vertybės popierių rinka

Geros finansinės žinios nepaprastai pagyvino vertybės popierių rinką: Dew Jones vertybės popierių apyvartos rodiklis pašoko net 9,29 taškais ir peržengė senai lauktą 9 šimtų ribą, įrašydamas vakar dienos istorijoje 907,98 taškus. Dabar kasdieną virš 30 milijonų vertybės popierių pakeičia savininkus.

Reikalauja Fordo išlaidų ataskaitos

TAMPA, Fla. — Vienas Floridos advokatas reikalauja, kad federalinis teisėjas paprašytų visuomeninių fondų, išleistų prezidento kelionėm savo lėktuvu, Camp David užlaikymui ir apmokant Baltųjų Rūmų namų darbininkų, šoferių bei asmenų sargybinių paslaugas, ataskaitos.

Šiuo advokatu yra David B. Higginbottom, Frostproof (Fla.) demokratas, kuris 1974 m. nesėkmingai mėgino patekti į Senatą. Jis trečiadienį išsklė JAV apygardos teisme bylą prieš išdo sekretorių William E. Simon. Higginbottom savo ieškiniu siekia, kad būtų laikomasi JAV konstitucijos pažymėtos atsargos priemonės, kuri apriboja prezidentui teikiamas kompensacijas, kad minėta atsargos priemonė yra „ko ne kasdien Simonas pažeidžiama“.

SUDARYTAS TARPTAUTINIS MONETARINIS FONDAS

Bretton Woods doleri surišo su auksu,
o dabar galios lankstesnės sistema

KINGTON, Jamaica. — Iki šio mėto visus tarptautinius piniginius reikalus tvarkė 1944 metais Bretton Woods konferencijoje nustatytos taisyklės, bet ateityje juos tvarkys šiomis dienomis Jamaikoje aptartos ir sutartos naujos taisyklės. Bretton Woods konferencijoje doleris buvo prikergtas prie aukso, bet jau 1971 metais pačios JAV dolerį atpalaidavo nuo aukso.

Sprogdintojas sulaikytas

ANN RAFAEL, Cal. — David Sylvan Fine, vienas iš keturių vyrų, apkaltintų fataliniu sprogdinimu prieš 5 metus, buvo čia sulaikytas Federalinio investicijų biuro agentų, veikiančių vadovaujantis naujai gauta informacija, pranešė ketvirtadienį FBI.

Fine, vienu metu buvęs studentu radikalų ir, manoma, nariu „Weather Underground“ radikalinės grupės, buvo trečiadienį areštuotas. Jis 1974 metų rugšėjo 4 buvo įtrauktas į FBI labiausiai ieškomų sąrašą.

Agentai pasakė, kad Fine, kuris buvo pasivadinęs William James Lewis, buvo atpažintas jį apklausinėjus ir palyginus jo dantų išsidėstymą su ieškomojo.

Policija pradėjo jo ieškoti po sprogdimo JAV Armijos matematinių tyrimų centre, Madisono universitetiniuose pastatuose, Wis., 1970 m. rugpjūčio 24. Sprogdimas užmušė fiziką tyrinėtoją Robert Fassnacht, 33 metų, sužeidė 4 žmones ir padarė nuostolius, įvertintus 6 mil. dol.

Komunistinis mirties automatai

KASELIS, Vok. — Kad žmonės negalėtų išbėgti iš anapus geležinės uždangos, kaip iš kokio kalėjimo, rytų-vakarų Vokietijos skirtingai siena juo toliau, juo daugiau visokiais automatais bei sprogmenimis „apsaugoma“.

Taip, šv. Kalėdų išvakarėse vienas rytų Vokietijos gyvenamųjų Geiso vietovės, besirandantis priešais miestą Huenfeldą, besivaikydamas pabėgusį paršą, netyčia užkludė pasienį įtaisyta automata. Automatas išmetė ir orą šrapnelių užtaisą, kuris sprogo mirtinai sužeidė bėgančio paršo savininką.

Atbėgę vakarų Vokietijos pasienio tarnautojai pamatė prie automato gulintį sužeistą vokiečių, kurį nusivėžė rytų Vokietijos pasienio sargybiniai. Sužeistasis ūkininkas yra jau ketvirtąjį tam pasienyje įtaisyto automato auką.

Lenkų Susivienijimas Amerikoje už milijonus dolerių nusipirko Federal Life namą, esantį 6100 N. Cicero. Lenkų Susivienijimas planuoja ten perkelti savo centrą.

Gen. Charles De Gaulle, pirmas pradėjo reikalauti aukso ir kritikavo Bretton Woods pagrindinius nutarimus. Jis aiškino, kad dolerio vertė yra žymiai mažesnė, negu tarptautiniuose bankuose už jį mokama. JAV vyriausybei atsisakius mokėti aukso už dolerius, kurį laiką dolerio vertė buvo sumažėjusi, bet netrukus doleris ir vėl atsigavo. Šiandien doleris yra pats populiariausias ir tvirtiausias prekių pasikeitimo įrankis tarptautinėje rinkoje.

Eilė bankų ir didelių spekuliantų supirkinėjo aukšą ir metė rinkon milijonines dolerių sumas, bet doleris atsigavo. Pralaimėjo aukso pirkejai, nes aukso vertė, palyginus ją su doleriu, gerokai nusmuko.

Šiomis dienomis nutarta tarptautinę valiutą palikti lanksčią. Nutarta sudaryti naują tarptautinį monetarinį fondą, kuris padės kraštams kontroliuoti lanksčią monetarinę sistemą. Lanksti sistema siek tiek apskolina tarptautinę prekybą, bet turint galvoje naujas elektronines mašinas, tie apskaičiavimai labai greitai atliekami.

Kingston pasitarimuose dalyvavo 128 valstybių finansų specialistai, bet pačius pagrindinius klausimus sprendė JAV finansų sekretorius William E. Simon, britų ekskekerio kancleris Denis Healey ir Tarptautinio monetarinio fondo direktorius H. J. Witterveen. Dabartiniu metu eina susirėmimai Libane, ruošiamasi kovoms Sirijoje, Timure, ispanų Sacarje, bet suvažiavusieji atstovai pareiškė įsitikinimą, kad Kingstone atidaryti nutarimai turės teigiamos įtakos ir dabar vykstančius nesusipratusius ir kovas.

Tarptautiniame monetariniame Fonde yra septyni bilijonai dolerių, kuriuos labai lengvomis sąlygomis gali pasiskolinti savo ūkį atstatyti norinčios valstybės. Didėsnes valstybės gali gauti didesnes paskolas. Jų dispozicijoje yra iki 48 bilijonai dolerių. Pasitarime, be amerikiečių ir britų, dalyvavo vokiečiai, olandai, šveicarai, šveicarai, prancūzai, Saudi Arabijos ir kitų valstybių atstovai.

Prezidentas Sadatas apskaičiavo, kad Egipto vyriausybei reikės keturių bilijonų dolerių ekonominei krizei išvengti. Karo metu Egipto ūkis labai nukentėjo, daug sužeistų karių.

Šilėnu, Saulė teka 7:18, leidžiasi 4:38.

A. Jurašienės straipsnius perskaičius

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ

(Tesinys)

Tai šiaurinė literatūra mums per mažiausią kolaborantų ir piktųjų, net šių laikų la plati visame laisvame pasaulyje? Tai šitokia literatūra, jiems ir Olyvos universiteto profesorius dr. V. Bieliauskas yra vertingesnė už tremtėje išveiktą sukurto patalynės literatūros veikalus. Sibiro kankinimų atsiminimus? Tai šitokia sukurta okup. Lietuvos kūrėjų yra siekiama nuodėti išveiktą tautinę kultūrą. Kodėl dr. A. Bieliauskas išveiktos kolaborantams nepasidavė? Kodėl, kaip paplatintu tarp pavargusių, ir tokiu būdu patresų sukurto, kankintų vandenin apgyvendintų lietuvių tautinės kultūros medžio šaknis? Kodėl jis pats to nepadarė? Todėl, kad oportunistinės dvasios mūsų išveiktos inteligentams nerūpi tautinė lietuvių kultūra nei Lietuvos nepriklausomybės atgavimas, o tik nuotykingi maršrutai, pasirodymas okupuotoje tėvyneje tarp nelaimingų pavergtųjų

mūsų brolių savo nepelnytų laisvės pasigyrimui ir anų pasityčiojimui...

Sunkiai suprantama ir po-
nia A. Jurašienė, kuri parašiusi
tokį puikų straipsnį "Galiu
liudyti tik skausmą", taip ryš-
kiai jame įrodžiusi okup. Lie-
tuvos rašytojų prisitaikymo
kenksmingumą savo pačių
charakteriui, kūrybai ir net
tautinei lietuvių kultūrai, ne-
tik to prisitaikymo idėjos neat-
meta, bet, maždaug po devy-
nių mėnesių tarpo, Europos
L. F. Bičiulio Studijų Savaitė-
je ji prabyla jau visai švaidi-
tūnu. Tad grįskime prie tos te-
mos, "Kūrybos problema da-
bartinėje Lietuvoje".

A. Jurašienė rašo: "Bet išliks
tie kurie šiandien vadinami ta-
rybiniais rašytojais. Patinka
mums ar ne, mes nebeišbrauk-
simė iš lietuvių literatūros nei
Baltušio nei Mieželaičio, nei
Marcinkevičiaus, nei Lankaus-
ko, nei Glinskio, nei Vaičiūnai-
tės nei Gedos, nei Apučio. Lai-
kas pasitvarkys savaip, gal
būt jis apvers dydžių skalę, ir
tie, kurie dabar yra vainikuo-
ti, su laurų vainikais, kurie
turi nusipelnusių veikėjų var-

dus atsidurs apačioje ir bus
tikėtai sakoma, kad tokio ir to-
kio rašytojo — šiuo metu ne-
maus — laikais rašė, pavyz-
džiui, Mieželaitis. Bet šiaip ar
taip su tuo faktu reikia skaiti-
tis. Jie išleido knygas, ir jos
išliks".

Juk Mieželaitis yra dabarti-
nis Lenino premijos laureatas,
anot prelegentės, gerbtinas
svečias Maskvoje, daug kur re-
prezentuojantis tarybinę lite-
ratūrą. Kas tie kiti, dabar vai-
nikuoti laurų vainikais, kurie
atsidurs apačioje? Jeigu p. Ju-
rašienė užtikrina, kad Mieže-
laitis ir jį panašūs lietuvių li-
teratūroje išliks, tai ji, be abe-
jo, tiki komunizmo pergale,
kuri, kaip pati teigia, yra
viena iš socialistinio realizmo
bruožų. Komunistinei valdžiai
prisitaikę rašytojai egzistuos
tik tol, kol toji komunistinė
valdžia gyvuos. Lietuvai atga-
vus nepriklausomybę tie visi ra-
šytojai bus nuvainikuoti ir jų
kūryba išimta iš apyvartos,
taip, kaip padarė okupantų
valdžia su prieškarinės Lietu-
vos literatūra. Jeigu p. Jura-
šienė Mieželaitį priskiria prie
dalinių prisitaikiusių okup.
Lietuvos rašytojų, tai ar dar
yra didesnė premija už Leni-
no premiją, kuria būtų buvę
apdovanoti anie, pilnai pris-
taikiusieji?

Trečias prisitaikymo kelias,
būdingas daugiau jaunajai kar-
tai, yra taip apibūdinamas:
"Tai pastanga — maksimaliai
siekti įmanomo tikrumo. Jeigu
tai, ką parašė, praeina — ge-
rai, nepraėina — nereikia. Bet
ir šis kelias neįmanomas be
kompromisų, tegul ir mažes-
nių. Rinkinys išėina be dvide-
šimties; kartais be penkiasde-
šimties eilėraščių; neišspaus-
dinta apysaka; bet išleisti ap-
sakymai. Tai lėtas ir nepro-
duktus kelias, visą laiką pa-
liekantis žmogų situacijos ne-
tikrumo jausmą, kaltės kom-
pleksą, šėselį, pavojų atsidurti
juoduose sąrašuose.

Šis menininko dvigubas žai-
dimas galingos totalitarinės sis-
temos viduriuose turi, kaip la-
da, du galus".

Tai kaip matome, okupan-
tai atiteko pats ilgiausias tos
lazdos galas, o rašytojams tik
trupiniai nuo priešų dorojamos

lietuvių tautinės kultūros puo-
tiesi...

O, vis dėlto, jei rašytojai ne-
būtų prisitaikę, nebūtų nuo-
dėmę išveikti padidėjusią už
pavergimą, nebūtų pataikavi-
ni, už egoistinių troškimų būdį
pritaikyti rašytojais, pada-
vę savo kūrybinę laisvę, o ty-
leje ir rašę "į stalčių" kan-
triai laukdami progos kol galės
prabilti atvira burna, garbin-
tiesios žodžiu, kaip Solženi-
cynas, jie būtų daugiau davę
savo tėvynei ir tautai. Tačiau
jie negalėjo būti tuo, ką ne-
buvo. Jie bijojo fizinio skaus-
mo, bijojo būti sugauti ir nu-
bausti, bijojo aukos ir sau ne-
malonumų. Štai, kaip Jura-
šienė juos charakterizuoja: "Jie
ne didvyrai, jie tokiais ir ne-
norėjo būti. Jie pilni baimės;
bet kas išdrįs mesti akmenį į
žmogų, gyvenantį teroro šaly-
je, patalogiškos (liguistinės, ne-
normalios) baimės atmosferoje?"

Niekas iš mūsų net nemėgi-
na mesti į juos akmenį, bet
kaip jau rašiau, kiekvienas už
savo darbus sulaukia atitinka-
mo įvertinimo... Net pati A.
Jurašienė toje teroro šalyje pa-
silikusių savo priešų neglosto...
Bet reikia didelės drąsos rei-
kalauti sau neužsipelnyto pa-
gerbimo. Cituoju: "Gal būtų
geriau, jeigu Mykolaitis nebū-
tų išleides "Sveikintu žeme";
gal būtų geriau, jeigu Sruoga
nebūtų kalbėjęs rašytojų suva-
žiavime; kad Miškinis daugiau
nebūtų rašęs. Gal daug kas bū-
tų geriau. Bet kas būtų po to
jiems patiems? Ar mums va-
lia tai spresti? Geriau pagerbi-
ti ir įvertinti tas pastangas žmo-
nių, kurie iš paskutiniųjų sten-
giasi išreikšti savo kūrybos žo-
dį, plačiau atidaryti širdis ir
ausis ir išmokyti skaityti, supras-
ti ir įvertinti tą kančią ir de-
jonę, iš kurių gimsta šita litera-
tūra".

Taigi, p. Jurašienė rūpi tik
tai, kas bus jiems patiems, bet
kad jie deformuoja lietuvių
tautinę ir literatūrą savo suža-
lotais kūriniiais, tai jai nerūpi.
Pagerbti pastangas? Kokias
pastangas, vergiško prisitaik-
ymo?

Už tai, jei jau yra pagerbti
jiems buvo suteiktas tarybinio
rašytojo vardas ir pripažinti-
mas. Tai kaip už kurią rašyto-
jai komunistinei valdžiai par-
davę laisvą rašytojo teises, at-
virę tiesos žodį žinodami, kad
visos pastangos su juo pralisti
pro raundonųjų cenzūra, nusi-
sūniui ant uodegos. O jei tas
reikartinis parašymas "tarp ei-
lečių" turi būti taip dvipras-
miškas, kad net gerai išdresuo-
ti tų knygų tikrintojai bei tai-
sytojai nesuprastų, tai kaip
galės suprasti tauta? Tai kiek
naudingos ir vertos šitokios pa-
stangos?

A. Jurašienė mums liepia
plačiau atidaryti širdis, su-
prasti ir įvertinti tų prisitaik-
usių rašytojų kančią ir de-
jonę? Juk jie savo laisva va-

SKAITYK IR KITĄ PATARĄ
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRASTĮ "NAUJIENAS"

Crush
all smokes
dead out.

tiesi, savo pačių asmeninių ap-
sisprendimų pasirinko šį ke-
lią, tad dėl ko dabar kenčia?
Ar toji kančia ir dejonė nėra
jų pačių neramios sąžinės bal-
sas, kuris perspėja, kad ji-
eina savo tautai kenksmingu
keliu? Tai kodėl nuo jo neat-
sisako? Todėl, kad tada jiems
asmeniškai bus blogiau. Jie bus
nuvainikuoti ir gal būt atsidurs
blogesnėse materiališko gyve-
nimo sąlygose.

Dabar pažvelkime kiek pati
p. Jurašienė kreikia dėmesio
į ne savo grupės, ne savo ko-
legų kančias. Paminėjusi, kad
yra daug rašytojų, nežinančių
kiek kalinių sėdi lageriuose,
kalėjimuose, saugumo pože-
miuose, kiek yra persekiojamų,
ji sako: "Dauguma ir žinoti
nenori, kaip krauju kvepia
oras. Bet gal geriau nežinoti,
nes žinojimas sleigia sąžinę,
keičia ir užaštrina pasaulio
briaunas". Ir šitokią nuomo-
nę, ji sako, vargu ar galima
smerkti, nes, anot jos, ir lais-
vojo demokratinio pasaulio
visuomenė apie pavergtų tautų
likimą nieko nežino, net į Sol-
ženicyno tiesos žodį nesugeba
atsiiepti. Niekas sau, "patrio-
tiska logika": atseit, jei svei-
mi apie pavergtos Lietuvos
kankinamusius nežino, tai ir
p. Jurašienė apie juos (savo
tautiečius) nenori žinoti?!

Bendradarbiautojų su komu-
nistine valdžia, visokių pris-
itaikiųjų pagrindinis charakte-
rio bruožas, mano nuomone,
yra bailumas ir oportunizmas
(atsižadėjimas principų dėl
praktinės naudos). Tai žmo-
nės, kurie abiem pusėm (prie-
šams ir saviesiems) stengiasi
vienodai būti geri, vieniems ir
kitiems rodytis ištikimais drau-
gais, kad iš vieno ir kito su-
laikyti vienodos meilės bei įver-
tinimo. Tai žmonės, kurie su-
geba tuo pačiu metu nusilenki-
ti budeliui ir užjausti jų kan-
kinamą auką. Aš juos vadinu
"Tautiniais veidmainiais", ki-
ti juos vadinu "Sėdinciais ant
tvoros" ar "Sėdinciais ant dvi-
jų kėdžių". Tai yra savo tautai
nereikšmingiausi, bet pavojin-
giausi žmonės. Dėl įgimto sa-
vanaudiškumo, jie, net nebū-
dami išdavikais, jais nenori-

tami būti ir nenujaušdami, ga-
li išduoti savo tautą... Tai
žmonės, kurių ginklas: lazda
dviem galais...

Tokių bendradarbių, kultū-
rinių ryšių puoselėtojų su pri-
nesta Lietuvai valdžia ir mūsų
išveivijoje netrūksta, o su jais
p. Jurašams, atvykusiems į
Ameriką, nebus sunku susi-
kalbėti... Tačiau, aš pripa-
žįstu tik bekompromisinę
kovą už Lietuvos laisvę; bu-
vau, esu ir būsiu tik kovojan-
čios tautos pasąjeje ir tik tokių
pastangas pajėgsiu suportuoti,
įvertinti ir pagerbti...

Eilė lietuvių (už meilę savo
tautai) buvo ištremiti į Sibirą
kanciai, lėtai bado mirčiai —
sunaikinimui. Nemažai jaunų,
atplėstų nuo mokyklos suolo.
Iš jų ne vienas galėjo būti gar-
siu rašytoju, režisierium, moks-
liniku, dailininku ar kuo kitu,

bet jų talentas tenai buvo pra-
žudytas.

Vienam kitam ištrūkusiame
laisvę, niekas jų čia triukš-
mingai nesutiko. Niekas ne-
renegė pagerbimų; niekas juos
nepristatino ilgais, liaupsi-
nanciais straipsniais spaudoje;
niekam nerūpėjo įkurti komi-
tetą rinkti pinigų jų paramai.
Bet jie neliūdėjo, niekam ne-
darė priekaištų, nestatė reika-
lavimų, neliūdėjo savo skaus-
mo, nemaldavo suprašti ir pa-
gerbti. Kodėl? Ar jie neken-
tėjo dėl savo sulaužytos atei-
ties, prarastos sveikatos, neat-
siemtų troškimų? Priežastis?
Sąžinės ramybė! Tautos ir tė-
vynės meilės idealas jų pri-
gimtyje buvo stipresnis, negu
gyvybės instinktas, negu ego-
istinis "aš"...

(Pabaiga)

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. Lafayette 3-1083

NEKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

7% Mokama 4 metų
Certifikatams.
Mažiausia \$5,000
ar daugiau.

6 1/2% Mokama 1 metų
Certifikatams.
Mažiausia \$1,000
ar daugiau.

5 1/4% ON INVESTMENT
ACCOUNTS

Talpiname pinigus į reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio
10% dienos duoda pilno dividendo už visą mėnesį.
DIVIDENDAI MOKAMI KAS 3 MĖNESIAI

VALANDOS: Pirmadienį ir ketvirtį: 9:00 ryto — 8:00 vak.
Antradienį ir penktadienį: 9:00 ryto — 5:00 vakaro. Sešta-
dieniais: 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais už-
dar.

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON

FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

6 3/4% PER ANNUM
\$5000 or more
minimum
36 months

6 1/2% PER ANNUM
\$1000 or more
1 year min.

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių,
nemoka pašto persiųntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or-
derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di-
delius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pa-
siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra,
jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben-
druomenę ir parūpina fondus namams įsi-
gyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio die-
ną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos
dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir
jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

TEL. 421-3070

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.00 per three months. Canada \$30.00 per year, other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$26.00
pusei metų	\$14.00
Užsienio:	
metams	\$31.00
pusei metų	\$18.00
viename mėnesiui	\$4.00
Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Keblumus teikiąs dublikatas

Kaip po Antrojo Pasaulinio Karo atsiradusiems nevykusiems politikams įkopti į Amerikos lietuvių gyvenimo viršūnę ir iš ten įsakinėti lietuviams, ką jie turi daryti ir ko nedaryti — yra įvairiausių pasiūlymų. Dažniausiai patarimus į kalną kopti duoda tie, kurie nemoka net kopečių pastatyti. Liūdniausia, kad šio darbo imasi žmonės, kurie "viską žino", bet klausimo pastudijuoti visai nesirūpina, net pačių pagrindinių duomenų nustatyti nenori.

Po karo Amerikoje atsirado kun. Juozas Vaišnys, baigęs Marijampolėje Rygiškių Jono gimnaziją, Innsbrücke studijavęs teologiją, Romoje Grigaliaus universitete studijavęs filosofiją ir karo pabaigoje Italijoje įšventintas į kunigus. Jis pasirinko jėzuitų ordiną, tapo Šv. Ignaco kariu ir ryžosi Dievo žodį platinti žmonių tarpe. 1949 metais atvyko į Chicago, įsteigė čia jėzuitų leidžiamus Laiškus lietuviams ir įstaitė Lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininko kėdėje.

Visuomenės mokslų jis nestudijavo, jokiai politinei partijai, kiek platesiems lietuvių sluoksniams žinoma, jis nepriklauso, bet visuomeniniams klausimais patarimus jis mėgsta duoti. Jeigu jis patarimus duotų jo gerai žinoma ir studijuotais klausimais, tai visiems būtų įdomu ir naudinga pasiklausti, bet kai jis pradeda patarimus duoti apie tokius dalykus, kurių jis nesupranta ir nežino, tai visiems tenka susirūpinti.

Į Pasaulio Lietuvių redaktoriaus klausimą, ar bendrinių lietuvių institucijų gausa yra tikslinga apraška ir ar kartais nebūtų racionalios tam tikros reformos, jėzuitas kun. Vaišnys mielu noru redaktoriui pasisūlė dėstyti savo "žinias" ir "patyrimą". Pradžioje konstatavęs, kad laisvinimo tikslams jau ir dabar turime per daug institucijų. Jis nesistengė patyrinti, kiek tų institucijų jis radęs Amerikoje, kada čia koją iškėlė, bet jis tvirtina, kad dabar jų jau yra labai daug. Amerikoje jis rado visą eilę lietuvių politinių grupių, susiorganizavusių pagal savo įsitikinimus ir ideologiją. Čia jis rado kelias fraternalias organizacijas, besirūpinusias savo narių ekonomine padėtimi ir Lietuvos laisvės reikalais. Čia jis rado visą eilę profesionalių draugijų, laikraščių leidyklų, parapijų, taupomo bendrovių, bankų ir net mokyklų. Visos šitos Ame-

JALTA, POTSDAMAS IR HELSINKIS SUSIVIENIJIMO AKIMIS MATANT

POVILAS P. DARGIS, SLA prezidentas

Jalta, Potsdamas ir Helsinkis — tai trys vietovių vardai, kurie stringa mūsų atmintin dabar ir kurių neužmiršti reikės ilgai. Tose vietovėse vyko tokios svarbios politinės ir karinės konferencijos, kuriose buvo sprendžiama nauja pasaulio tvarka, kuriose buvo nustatomi keliai tautoms į taiką, saugumą ir laisvę, kuriuose buvo piešiama visos žmonijos gerovė, gražūs demokratinių gyvenimų.

Lietuvių tautai, kaip ir jos kaimynėms latvių ir estų tautoms, tos visos trys konferencijos sukėlė ir paliko didelį susirūpinimą, kuris nėra uždaras, nėra tylus. Tas susirūpinimas skamba žodžiu lietuvių seimuriose, suvažiavimuose, posėdžiuose, tas susirūpinimas yra labai aktyvus ir mūsų spaudoj.

Tik ką praėjusių metų antrojo pusės pabaigą atsiminti pergyvenimą lietuviškoje lietuviškoje Helsinkio konferencijoje, kuri baigėsi 1975 m. rugpjūčio 1 d., pasiekiant tos konferencijos priimtą netrumpą deklaraciją. Suomijos prezidento Urho Kekkonen buvo pabrėžta (uždarymą konferenciją), kad pasirašytas dokumentas bus pagrindu ateityje vadovautis tautų ir valstybių santykiams vykstant ir gerinant. Tą dokumentą pasirašė 35 valstybių atstovai, jų tarpe ir Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Gerald Ford.

Jau prieš įvykstant Helsinkio konferencijai mūsų bendrinio organizacijų vadovybė kilo nerimas. Buvę dairūs, pagal galimybes tiriami, ar kartais neįžadama Helsinkyje daryti tokias nutarimus, kurie būtų žalingi teisiniu požiūriu siekti nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstatymą, kurie galėtų pripažinti visų trijų Pabaltijo valstybių dabartinę okupaciją, jų tarpe galėtų būti įteisinta ir Lietuvos dabartinė okupacinė vergovė. Toks nerimas buvo natūralus, buvo kilęs kaip tik laiku, parodęs tautinį ir valstybinį jautrumą visai bei suklepęs gyvą atgarsį net Baltijos Rūmuose, Washingtono.

1975 m. liepos 25 prezidentas Gerald Ford priėmė Baltijos Rūmuose šią tautinių organizacijų vadovus. Dalyvavo ir dr. Henry Kissinger — State Dep. Sekretorius, keturi Kongreso atstovai, jų tarpe Edward J. Derwinski. Tame priėmimo lietuvių atstovavome mudu su dr. K. Bobeliu. Jis kaip Altos pirmininkas, aš kaip SLA prezidentas ir Altos direktorius. Aš mačiau priėmimo aplinką savo akimis ir girdėjau savo ausimis šiuos užtikrinančius Amerikos prezidento žodžius: "JAV niekad nepripažins Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, to nepripažįsta ir dabar. Mūsų nepripažinimo oficiali politika lieka nepakeičiama Europos Saugumo Konferencijos (Helsinkyje) nutarimais". Pašaukiant prezidentas G. Ford užbaigė žodžiais: "...JAV neatsisako šio seniai žinomo principo ir nedarys jokio kompromiso".

Tuo metu gyvė prisiminimai trijų didžiųjų — Roosevelt, Churchillio ir Stalino — Konferencijai Jaltoje 1944 m. Jų nusistatymai ir susitarimai ten mūsų ne tik neigė bet gimė gili rūpestis dėl Lietuvos ateities. Tas lietuvių rūpestis buvo pagrįstas, kaip atspėjus kaip tik ta Lietuvos padėtį, kokioji ji šandien randasi. Tačiau tada prezidentas Roosevelt mus guodė, aiškindamas, kad trys Baltijos valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija — tebeegzistuoja pagal

tarptautinę teisę, tik laikinai jų veikimas yra sustabdytas. Anuo metu šis paguodas stipriai mūsų viltis į šviesią Lietuvos ateitį ir mes dėkojome prezidentui.

Po to sekė Potsdamo Konferencija 1945 m., kurioje trys didieji — Truman, Attlee ir valtas pats Stalin — Jaltos susitarimų nepakeitė. Tada mes jau sužinojom, kad Lietuvos kelias į laisvę prailgsta. Bet ir tada ejom į Baltijos Rūmus su apeliacija, kad Amerika būtų draugiška lietuvių tautai dabartinėje jos bėdoje. Toje delegacijoje aš pats dalyvavau. Tada teko išgirsti iš prezidento Truman šiuos žodžius: "Gerbiame, mes simpatizuojame jums ir jūs atjautimė, ir savo pareikšimų laikomės. Bet, gerbiame, mes dėl Lietuvos ar dėl kitų teritorijų į karta neisime. Tačiau čia užtikrinu jus, kad duosiu išsakyti JAV okupacinei valdžiai Vokietijoje, kad ji jokių būdu neįsivaduos lietuvių iš DP stovyklų Sovietų Rusijai ir raginsiu JAV Kongresą, kad jis priimtų įstatymą, palankų pabaltiečiams įvažiuoti į Ameriką". Ir toje delegacijoje mes prezidentui Trumanui dėkojame.

Šiuo metu mes tebesam su pirmi Helsinkio Konferencijos aidų. Konferencijos, kuri yra pavadinta ir "Saugumo bei Bendradarbiavimo Europoje pasitarimais". Kaip jau sakiau anksčiau, ši konferencija sukėlė mūsų tarpe nerimą iš anksto ir čia būta tokio ypatingumo, kurį mes turime įsiminti.

Jei dėl Jaltos ir Potsdamo konferencijų mes patys praeime primami į Baltijos Rūmus, tai dėl Helsinkio konferencijos šių vergiųjų tautų tautinių grupių vadovai Amerikoje buvo pakviesti paties Amerikos prezidento. Ir buvo pakviesti ne po Helsinkio konferencijos, o prieš pat konferenciją, prieš pat prezidento F. Ford įvykių į Helsinkį, kur jis dar tik pasirašys numatomą deklaraciją. Čia JAV prezidento parodysimas, kad Amerika nekeičia savo nusistatymo dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos jungimo į Sovietų Sąjungą, t. y. lieka ir toliau nepripažįstanti tų kraštų okupacijos, kad Helsinkyje formuluoti susitarimai nesaistys Amerikos nusistatymo trijų Pabaltijo okupuotų valstybių atžvilgiu, buvo mums laiku ir neabejotinai naudingi pareikšimai.

Šandien, po šešių mėnesių nuo Helsinkio Konferencijos, džiaugiuosi neapsirinkęs su padėka prezidentui Fordui 1975 m. liepos 25 d. priėmimo šią tautinių grupių vadovų, kur atstovavau Susivienijimą ir Altą. Ne seniai priimtoji JAV Atstovų Rūmuose Rezoliucija Nr. 864, Estija — tebeegzistuoja pagal

joje priimtos deklaracijos, kalba, "...kad nepaisant bet kokių interpretavimų, kokių Sovietų Sąjunga ar kitas kraštas gali bandyti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Akto, pasirašyto tam Helsinkyje, Atstovų Rūmų prižiūrima prasme yra ta, kad ji nėra pasikeitusi". Galiausiai JAV politika nepripažinti ne teisėto užėmimo ir aneksavimo trijų Baltijos valstybių — Latvijos, Lietuvos ir Lietuvos, bet 2) ir toliau JAV politika bus tokiu būdu nepripažinti Baltijos valstybių jungimo į Sovietų Sąjungą.

Is to viso matome, kad Amerikai jos Prezidentui ir Kongreso Atstovų rūpomis ir raštais yra mums draugiška didžioji valstybė ir ta draugiškumo santyki mes turėtume labai saugoti.

Saugoti ku? ir kaip?

Saugoti draugiškumo santykiams savo elgesiu. Turime savo bendrinio organizacijų vyriausias vadovybes, žinom ir jų pasiskirstymą kompetencijomis. Tas pasiskirstymas kompetencijomis yra atsiradęs susitarimu, kol toks susitarimas nėra pakeistas kitu susitarimu, jis yra ir galiojantis.

Netolimas patyrimas dėl Helsinkio konferencijos verčia mane iškelti tai, ko mūsų tarpe būta, o ko, iš tikrųjų neturėtų būti. Santykiuose su Baltijos Rūmuose būta pasisovimų atstovauti ne pagal savo kompetenciją, improvizuotas išimtis netojant net jau turimas tradicijas yra sauvale. Tokie dalykai yra natūralūs mūsų pačių, o dar daugiau — oficialių valstybių žmonių, su kuriais turim reikaling. Bet koks sauvallavimas yra nenatūralus elgesys, nuo to reikia išsilaikyti. Bet dar blogiau pasidaro, kai atstovavimų politiniuose reikaluose oficialios valstybės įstigaose pradeda rungtyniuoti, kartais net įnirgų priemonėmis. Tai jau yra nebe patarnavimas bet kokiam tautiniam reikalui, o kenkimas. Taip mes galim kitatautių turimą draugiškumą labai susilpninti ar sumazinti, o ko gero, ir visai prarast. Būtu pamatu, kad duobe kasam patys sau.

Atstovavau Altos Susivienijimą Lietuvos Amerikoje. Prieš Altos atsiradimą Susivienijimas buvo pati didžiausioji organizacija, kuri apėmė ir politinį, ir kultūrinį, ir ekonominį lietuvių gyvenimą šiame krašte. Tai atėjo į gyvenimą Altą, tai Susivienijimas, būvęs Altos karinė vienas iniciatorių, politinė sektoriuje subordonavosi šiai institucijai. Taip pat atėjo į gyvenimą Baltas, ir šaipos darbe Susivienijimas pripažino jam

(Nukelta į 5 psl.)

Pavasaris eina Karpatų kalnais

Rašo DAN KURAITIS

17

Generolui padarė kaškokį Kaminską, kuris su savo kariais artėjo prie Varšuvos, kad galėtų pribaugti sukilėlius. Gen. Kaminiskis ir jo kariai buvo panašūs į azerbeizaniečius. Jie patys kovojo prieš komunistus, kad galėtų būti laisvi, o kai lenkai sukilo prieš vokiečius, kad galėtų pasipriešinti rusams, tai gen. Kaminskio vyrai prieš juos rengėsi kovoti.

Rugpjūčio 5 dieną kai gen. Reinhardto divizija pasiekė Varšuvą, tai pats Himmleris pareiškė, kad kiekvienas Varšuvos gyventojas privalo būti nušautas, nelaisvė lenkai nebus imami, o pats miestas bus sulygintas su žeme. Gen. Reinhardto štabas kelis kartus pakartojo šį vado pranešimą, bet jį kartojė ir kiti vokiečių daliniai. Tas Himmlerio įsakymas labai smarkiai paveikė visus Varšuvos lenkus. Jeigu jau naciai nutarė belaisvių neimti, tai ir lenkai ryžosi tą patį daryti.

Varšuvą pasiekę naciai tuojau pradėjo kovą. Pirmos dienos vakare gen. Reinhardt pareiškė per radiją, kad jo divizija neteko 6 vyrų. Jie buvo užmušti. Kovos metu 21 vokiečiai buvo sunkiai sužeisti, o 12 — lengviau.

— O kiek lenkų žuvo? — paklausė vienas laikraštininkas.
— 10.000. — atsakė gen. Reinhardt.
— Kokiu būdu? — jis buvo paklaustas.
— Mes lenkų nelaisvė neėmėm. Visus suimtuosius šaudėm, — jis atsakė.
Tai buvo nepaprastai žiaurus pareiškimas, patiemis

vokiečiams nenaudingas. Lenkai žinojo, kad nelaisvėn neverta pasiduoti, kad reikia kovoti iki mirties.

Gen. Guderian, patyręs apie Reinhardto padarytus viešus pareiškimus, už galvos susiėmė. Jis negalėjo suprasti, kaip bet kuris atsakingas valstybės vyras galėjo tokius pareiškimus padaryti. Tai buvo pats didžiausias paskatinimas lenkams priešintis atsiųstiems Varšuvon naciams.

Nei Darlewangieris, nei Reinhardtas lenkų nepriverstė pasiduoti. Naciams buvo padaryti dideli nuostoliai, bet Varšuvos jie nepaėmė. Varšuvą pastekė gen. Kaminskio daliniai, bet ir jie lenkų nepriverstė pasiduoti.

Rugpjūčio 5 ir 6 dienomis vokiečių aviacija griovė kiekvieną svarbesnį namą, kuriame galėjo būti įsistiprinę lenkai, bet vokiečiai nieko nepadarė Varšuvon buvo atsiųstas nacių gen. Reinefarth, bet ir jis lenkų neįveikė. Tada Guderian pareiškė, kad Hitleris atitrauktų iš fronto dvi tikras vokiečių kariuomenės divizijas ir atsiųstų į Varšuvą.

Hitleris prižadėjo nacių pulkų vadams pačins aukščiausius medalius, jeigu jie pajėgtų įveikti sukilėlius, bet nieko iš to neįėjo. Vokiečiai griovė kiekvieną Varšuvos gatvę ir kiekvieną namą, bet patys pirmyn stumtis negalėjo, nes sudegintų ir išvirtusių namų lauzas kildė masinoms judėti Varšuvos gatvėmis. Visa Varšuva tapo dideliu apkasu, iš kurio lenkai gyvėsi kiekviename nuverstame namo kampe.

STALINAS NELEIDO PADĖTI LENKAMS

Lenkai prašė pagalbos iš Anglijos, bet ta pagalba neatėjo.

Didžiausias jų džiaugsmas buvo, kai Anglijoje dirbę lenkai laikinai išsiderėjo leisti jiems nuvežti į

Varšuvą prieštinkinių pabūklų. Lenkų laikinai nekreipdami dėmesio į didelį pavojų, pajėgė pasiekti Varšuvą ir nuleisti sukilėliams geroją kiekį prieštinkinių šovinų ir naujos artilerijos.

Sąjungininkai norėjo padėti lenkams bet tais laikais jie dar neturėjo toli skrendančių lėktuvų. Sąjungininkų lėktuvai iš Anglijos galėjo pasiekti ir Varšuvą ir nuleisti nuvežtus ginklus bei maistą, bet atgal jie nebegalėjo skristi. Premieras Churchillis ir prezidentas Rooseveltas asmeniškai kreipėsi į Staliną, piršdami leisti Amerikos lėktuvams, padėjusiems Varšuvos sukilėliams, nusileisti rusų laikomose srityse ir aprūpinti juos benzinu, bet Stalinas nesutiko.

Stalinas aiškino, kad jis bijas konfuzijos. Prieš lėktuvines sovietų patrankas gali apšaudyti atskrendančius amerikiečių lėktuvus ir juos numušti, o tai būtų dar arčiau. Tai buvo labai silpnas atsisakymas, bet Stalinas neleido daryti. Šiuo atveju Stalinas padėjo naciams naikinti Varšuvos sukilėlius. Karo pradžioje Molotov ir Ribbentropo pasirašyta sutartis galiojo.

NAGIAI VARŠUVOS NEPAEME

Nei pulk. Dirlwanger, nei gen. Kaminskis brigados nepajėgė sukilėlių laikomos Varšuvos paimti. Hitlerio pasiūlymas apkaisti šiuos karo vadus paties aukščiausiais Vokietijos karo ordenais — nieko nepaveikė.

Kaip Kaminskio chuliganai taip ir Dirlwangerio kriminalistai nepvertė lenkų padėb ginklus ir pasiduoti.

Šių dviejų brigadų kariais buvo leidžiama plėsti, prievartauti moteris ir siausti užimtose srityse.

Kariai sauvallavo, bet lenkai jiems gerokai kėlė. Lenkams kitos išimtis nebuvo, bet kovoti iki mirties.

Kai gen. Guderian gavo vieną diviziją, vadovaujamą vokiečių kariuomenės gen. Rohr jis pradėjo turėti daugiau vilties. Jam buvo pavesta pietų Varšuvą, kurioje sėdėjo gen. Kaminskio gaujos.

Jis pirmiausia pasiekė, kad jis yra vokiečių kariuomenės generolas ir kad jis Varšuvos sukilėliams taikys ženevoje priimtas taisykles suimtiesiems belaisviams apsaugoti. Gen. Rohr siuntė kariuomenės tankus į pirmąsias linijas, kad praneštų lenkams. Net vadovauja vokiečių karo jėgoms ir ko gali tikėtis nelaisvėn patekęs Varšuvos sukilėlis.

Tai buvo didelė naujiena lenkų sukilėliams. Ir didelės smūgis vokiečių karo vadams — naciams. Gen. Rohr įsakė Dirlwangeriui tuojau pasitraukti iš pietų Varšuvos, o "gen." Kaminskį jis pats ruošėsi aptvarkyti.

Tai lengva pasakyti, bet ne taip lengva padaryti, kai kiekvienas tautiškai ramus, gali pleskauoti ir sauvallaukti. Patys lenkai patyrė, kad gen. Kaminskio kareiviai norėjo gen. Rohr nušauti, kai jis apžiūrėjo pirmąsias fronto linijas.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"
TEISYBE
JOS VISAD RASO

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS

2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET
Ofisas: Hemlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISU VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5 val.
ir šeštadieniais 8-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius,
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą seštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
šiliepiu, skambinti MI 3-9001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
SPECIALYBĖ AKIU LIGOS

3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS

1002 N. WESTERN AVE.
5214 N. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Rezidencijos: PR 6-9861

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPECIALISTAS

2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9-12 val. popiet.
Tik susitarus.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET
Val.: an. ad. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
ir penkt., 24 ir 6-8 val. vak. Seštadienį
24 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: Hemlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonais HE 4-2123.
Jei neatšiliepiu, tel. telefonas: GE 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago Ill. 60629
Telefonas: F Prospect 6-5084

**HELP STRENGTHEN
AMERICA'S PEACE POWER
BUY U.S. SAVINGS BONDS**

**NETEKOME KALBININKO
PROF. PRANO SKARDŽIAUS**

Mūsų senosios kartos kalbi-
ninkų lituanistų eilės retėja.
Netekome prof. dr. Prano Skar-
džiaus, kuris 1975 m. gruodžio
18 d. mirė Hot Springs, Ark.,
kur gyveno išėjęs į pensiją. Ten
ir palaidotas.

Prof. Skardžius buvo vienas
įžymiausių mūsų kalbininkų,
lietuvių kalbos mokslų ir mū-
sų kalbos puoselėjimų, jos
kultūrai skyres visą savo gy-
venimą. Jis atidavė savo kūry-
bines jėgas tai mūsų kultūros
sričiai, kuri sudaro patį pa-
grindinį lietuviybės dėmenį -
mūsų gimtąją kalbą.

Pr. Skardžius gimė 1899 m.
kovo 26 d. Subačiuje. 1923 m.
baigęs Panevėžio gimnaziją,
tais pačiais metais stojo į Lie-
tuvos Universitetą Kaune, kur
pagrindinę šaka studijavo lie-

tuvių kalbą, o šalutinėmis lie-
tuvų literatūrą ir lyginamąją
indoeuropiečių kalbotyrą. Po
didžiojo mūsų kalbininko K.
Būgos mirties, kaip gabus stu-
dientas, gavo švietimo minis-
terijos stipendiją. Pr. Skardžius
buvo išsiųstas į Leipzigo toli-
mesnių studijų, kurias jis 1929
m. ir baigė. Leipzige pagrind-
inę šaka studijavo balistiką,
o šalutinėmis slavistiką ir filo-
sofiją. Ten gavo daktaro laips-
nį už disertaciją „nagrinęjančią
slaviškuosius skolinius senovi-
nėje lietuvių kalboje (Die sla-
vischen Lehnwoerter im Alt-
litauischen - Tauta ir žodis,
VII, 1931).

Mokslus baigęs, grįžo į Lie-
tuvą, kur 1929 - 1944 m. (iki
vidurvasario) dėstė įvairius
lietuvių kalbos mokslo dalykus,
įskaitant ir istorinę lietuvių
kalbos gramatiką. Lietuvos
(vėliau Vytauto Didžiojo) Uni-
versitete, 1940 - 1944 m.
(iki vidurvasario) ir Vilniaus
Universitete. Buvo lietuvių kal-
bos katedros vedėjas Humanitarinių
Mokslų Fakultete, re-
dagavo fakulteto kalbotyrinį
žurnalą „Archivum Philolo-
gicum“, kurio išėjo 8 tomai
(Kaunas, 1930 - 1939).

1944 m. vasarą su šeima pa-
sitraukė į Vakarų. 1946 -
1949 m. svečio teisėmis skaitė
paskaitas Tübingeno univer-
sitete. 1949 m. pabaigoje atvy-
ko į JAV, kurį laiką dirbo fa-
brike, o 1956 - 1971 m. Kong-
reso bibliotekoje, prieš tai įsi-
gijęs magistro laipsnį Clevel-
lando bibliotekininkystės mo-
kykloje.

Prof. Pr. Skardžius yra išva-
ręs platų lietuvių kalbotyros
barą, nors apie du trečdalius
savo gyvenimo nuo mokslinės
veiklos pradžios turėjo praleis-
ti fremtyje žinomomis nepalan-
kiomis, tokiam darbiui sąlygo-
mis.

Pr. Skardžius yra spėjęs pa-
rašyti keletą svarbių mokslinių
veikalu, tiriančių įvairius
lietuvių kalbos problemas. Ša-
lia jau minėtų disertacijos, jo
svarbiausias ir plačiausias dar-
bas (768 psl.) yra skirtas
„Lietuvių kalbos žodžių dary-
bai“ (Vilnius, 1943). Taip pat
svarbus ir jo XVI - XVII a. lie-
tuvių kalbos kirtavimo nagri-
nėjimas, „Daukšos akcento-
logija“ (Kaunas, 1935). Popu-
liaresnis, rašytas mokyklai va-
dovėliu, yra jo „Lietuvių kal-
bos kirtavimas“ (Čikaga,
1968). Be to, yra parašęs da-
ugybę mokslinių straipsnių įvai-
riems žurnalams ir enciklope-
dijoms.

Pr. Skardžius yra uoliai ir
įtakingai prisidėjęs prie mūsų
bendrines kalbos ugdymo,
norminimo, jos kultūros keli-
mo. Ilgus metus pirmininkavo
Lietuvių Kalbos Draugijai.
Beveik nuo pat „Gimtosios Kal-
bos“, bendrinės lietuvių kalbos
laikraščio ir Lietuvių Kalbos
Draugijos organo, ėjimo pra-
džios visą laiką yra buvęs jos
redakcijos narys ir parašęs
daugybę straipsnių bendrinės
kalbos vartotojams teikiančių
praktinių patarimų. JAV-ese
kurį laiką vedė kalbos skyrelį
„Dirvos“ laikraštyje, o paskui
„Draugo“ dienraštyje. Mūsų
bendrines kalbos kultūrai skir-
tų ve tik straipsnių, bet ir al-
skirų knygų išleido ir pasta-
ruojų metu. Be jau Lietuvoje
išėjusio mokyklinio kirtavimo
vadovėlio (Bendrines lietuvių
kalbos kirtavimas 1936), ne
taip seniai yra išėjusi „Anksty-
vesnė ir dabartinė lietuvių ben-
drinės kalbos vartoseną“ (Či-
kaga, 1971), taip pat „Lietu-
viškųjų tarptautinių žodžių ati-
tikmenys“ (Čikaga 1973). Pa-
starijį du veikalai, o taip pat
ir „Lietuvių kalbos kirtavi-
mas“ (1968) išleisti Pedagogi-
nio Lituanistikos Instituto Či-

PROF. PRANAS SKARDŽIUS

kagoje. Dar prieš mirtį spėjo
paruošti spaudai platų rašybi-
nį lietuvių kalbos žodyną, kur
duodama reikalingų žodžių ir
jų formų, nefarė kituose
šios rūšies leidiniuose.

Prof. Pr. Skardžius, nepriklausomoje Lietuvoje išaugusio
ir subrendusio, darbštaus, vie-
no įžymiausių mūsų kalbinin-
kų lituanistų pasitraukimas iš
mūsų tarpo yra didelis nuostol-
is lietuvių kalbos mokslui ir
praktikai. Tas nuostolis juo la-
biau opus išėjimo, kur kal-
bininkų lituanistų prieauglio
kaip ir nematyti. P. Jonikas

ROCKFORD, ILL.

A. L. Tarybos skyr. tyliai dirba
Pirmininkas Petras Šernas
pranešė, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo paminėjim-
as bus garbingai atliktas, kad
mūsų brangūs kaimynai Chica-
gos menininkai atliks visą me-
no programą. Bažnyčioje ir sa-
lėje giedos ir dainuos, tautinius
šokus šoks išsilavinę jaunuoliai.
Žymus Chicago kalbėtojas pri-
taikintą tai dienai kalbą pasa-
kys. Dar neskelbiu jų vardų,
palieku kitam kartui, tik noriu
pranešti mūsų mieliems tautie-
čiams, kad rengtusi toje did-
lėje šventėje dalyvauti skait-
lingai su visomis šeimomis, iš
anksto paskirti savo aukas Lie-
tuvos išlaisvinimui.

A. L. Tarybos skyriai visu-
se Amerikos miestuose dirba
dėl Lietuvos išlaisvinimo su
Amerikos pagalba. Washingtono
Amerikos Kongresas pravedė
Rezoliuciją ir pranešė Lietuvos
okupantui - Sovietų Sąjungai,
kad Amerika tos okupacijos ne-
pripažįsta. Tą patį padarė ir
Australijos nauja valdžia. Ateis
ta diena, kada paprašys ruskius
išėiti iš Lietuvos. Žvalgas

3 Metų Mirties Sukaktis

A. A.
JOHN KAVALIAUSKAS
Gyv. 1501 So. 56th Ct., Cicero, Ill.

Mirė 1973 metų sausio mėn. 10 dieną, sulaukęs 78 metų amžiaus.
Gimė Lietuvoje, Stulgii viš. Barzdų kaime.
Amerikoje išgyveno 50 metus.
Priklausė Cicero Eagles klubui.
Palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse.
Paliko našlę: žmona Bernice (Čiapietė), sūnus Algirdas, marti
Joanne, anūkas Tommy.
Kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti Veli-
ni savo kalbose ir li. parinėti geru žodžiu.
Praėjo treji metai nuo mūsų brangiausio vyro, tėvo ir senelio
John Kavaliausko mirties, o mes jį nepamiršime.
Mes Tavo Mūsų Brangiausios, niekuomet neužmiršime. Tu pas
mus jau nebesugrįsi, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nueisime.
Tebūna Tau lengva šioje žemėje.
Nulūde lieka:
Žmona, sūnus, marti, anūkas.

**ŠVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI
KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKSCIONIUI**

"Visa darykite be murmėjimų ir svyravimų, kad būtumėte nepek-
tini ir tikri Dievo vaikai, nebartinai sugedusios ir iškrypusios giminės
tarp. Jų tarpe jūs žibate lyg žiburiai pasaulyje". - Pil. 2:14, 15.

Resistengiant sekti Viešpaties Jėzaus pėdomis ir bėgti lankytėse prie
aukštojo stūginimo, kurį siūlo mums Evangelija, reikia nemurmėti ir nes-
kūsti, kad mūsų kelias persiauras. Nereikia leškoti kito lengvesnio ke-
lio, bet išsikimti eiti tuo, kurį Viešpats parodė, nes jis žino kokių prity-
mų mums reikia kol esame Kristaus mokykloje. Esant Dievo vaikais
mūsų širdys turi būti pripildytos džiaugsmu ir dėkingumu ir mūsų lūpos
turi girti ir garbinti dangiškąjį Tėvą, visų gerų dovanų Davėją ir mūsų gy-
vybės Užlaikytoją.

Kas antrą antradienį Sophie Barcus radijas skelbia švento Rasto tyrin-
tojų aiškinimus.

Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra mi-
rusieji? Į tą klausimą atsako knygtė "Viltis po mirties", kurią gausite
nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET,
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RASTO TYRINETOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ Tutomobiliams PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6345 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAKSYMOMI VIETA
REpublic 7-3606 REpublic 7-3601

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDojIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŲ

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

PROGA LIETUVIAM STUDENTAM GAUTI STIPENDIJĄ

Naujiųjų Redakcija gavo laisvą iš Chicago Universiteto direktoriaus Fred R. Brooks, Jr. Jis praneša lietuviams apie Charles Blizos paliktą samą pinigų neturtingiems lietuviams studentams. Studijuojantis jauni- mas galėtų šiomis stipendijomis pasinaudoti. Štai atsisto laiško vertimas:

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

The College office of Admissions

1116 East 59 St., Chicago, Illinois 60637

1975 m. sausio 5 d.

Naujiųjų Redakcijai
1739 So. Halsted St.
Chicago, Illinois 60608

Brangus Pone:

Norėčiau atkreipti lietuvių bendruomenės narių dėmesį į Charles Bliza stipendijų fondą, esantį Čikagos universitete. Pirminis Charles Blizos testa-

mentas ir jo valia leido įsteigti stipendijų fondą visiems lietuviškos kilmės berniukams ir mergaitėms, kurie yra baigę Čikagoje mokyklą ir kurie yra reikalingi pagalbos lankyti aukštąsias mokyklas universitetus. Fondo sąlygos reikalauja, kad kiekvienas mokinytė būtų baigęs gimnaziją (high school) garbės pažymiais, būtų gero elgesio mokykloje ir aukšto moralės bei charakterio. Fondas gali suteikti stipendijas vienkartinis trims mergaitėms bei berniukams.

Mes būtume dėkingi, kad šis stipendijų fondas būtų patiekiamas lietuviškos kilmės studentų žiniui. Jei studentai teirautųsi universiteto priėmimo raštineje, mes mielai suteiktume jiems visas universiteto liečiančias žinias ir išaiškintume stipendijų programą.

Jūsų
Fred R. Brooks, Jr.
Priėmimo ir pagalbos direktorius

"PENGŲ RINKLIAVA"

New Yorko požeminiame traukinyje du banditai padarė pinigų "rinkliavą": žmonių pinigais traukinio vadone vienas važiuojantiems apie 40 keleiviams kasiėjo po nosies savo skrybėlę, antras gretinamajam eidamas revolveriu grasindamas skatino atiduoti visus pinigus, kas dė- sė ar neskubėjo, suduodamas ginklo rankena per galvą.

Plėšikai "prisikolektavo" daugiau kaip \$300. Miestui pradėjus taupumą iš 3,600 tranzito policijos 500 atleidus iš tarnybos, susisiekimui apsaugoti ma- žai policijos beliko...

DUONĄ VALGYDAMI GALES SUPLONETI

Medical World News praneša, kad bus pradėta kepti duona, ku- rią valgant bus galima numesti svorį. Bet to dar reiksia keletą metų palaukti.

Naujosios duonos savybė to- kia, kad joje bus žymiai daugiau celiuliozės (medienos, pluošto) negu dabar yra bet kokiame val- gyje, kitais žodžiais duona bus keptama iš tos pačios teslos, iš kokios gaminamas popierius.

Tokia duona apgaudinės skil- vį, kurs pavalgys jausis pilnas, bet tame valgyje mažai tebus maisto. "Medine" duoną išband- dant, 33 Michigano universiteto studentai, valgydami po 7.4 rie- kutes per dieną, per 53 dienas numetė po 5.72 svarus.

TRUMPAI

— Ponia Jadvyga Mardosas iš Marquette Parko apylinkės atsi- lėpė į platinimo vaju užsisa- kydama Naujienas vieneriems metams. Naujienų vadovybė yra dėkinga jai už dėmesį taip pat taria dėkui jos artimiesiems, kurie supažindino su Naujienomis. Platinimo vajuos proga jos yra siunčiamos susipažinimui 2 savaites nemokamai pagal gau- tus pageidavimus arba atsiųstus galimų prenumeratorių adresus. Visi skaitytojai prašomi prisidė- ti prie Naujienų platinimo.

— Jonas Bagdanavičius iš Hot Springs, Ark., tautinių organi- zacijų veikėjas, nuolatinis ben-

PUSMEČIUI 64 DOLERIAI (10/20/5/UM)
Pensininkams automobilių APDRAUDA
Amžius 62—80
J. BACEVICIUS 778-2233

AL. IR IGNAS
TAISOME
VISOKIUS AUTOMOBILIUS
Greitas ir sažiningas darbas,
kaina nebrangi.
Telefonuoti 737-3988 — TEXACO
58-tos ir Western Avenue kampas

LIETUVIS
DAŽYTOJAS
4612 S. Paulina St.
(Town of Lake)
Daro namus iš lauko ir iš vidaus.
Darbas garantuotas.
Nuo 5 iki 8 val. vak.
skambinti YA 7-9107
STASYS ŠAKINIS

A. ČEPULIS NOTARY PUBLIC
Income Tax Service
3548 SOUTH EMERALD AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60609
(Pirmas aukštas, įėjimas iš kiemo)
Tel. LA 3-1387

Pensijos ir kompensacijos iš Vokie- tijos ir kitų kraštų, pilietybės po- lie- tų, įvairių valstybės formų pildy- nas. Interesanti reikalais lankosi valdžios ir savivaldybės įstaigose bei konsulatose. Padeda sutvarkyti pen- sijas ir bedarbių pašalpas bei kitus panašius reikalus. Sutvarko Medicare ir kitas saskaitas. Padeda neturin- tiems gauti iš WELFARE ir kitų ista- gų įvairias pašalpas: buto, nemokamo gydymo, nemokamo maisto kortel- les ir kitką. Taip pat paruošia imi- gracinus dokumentus ir išskvie- tius į Ameriką. Sudaromi testamentai ir asmenų patikėjimai. Be to, iš- pina metrikus ar jų pakaitalus. Kreip- tis asmeniškai arba laiškais.
P. S. Užpildomas formos IL-1363 Tax Relief Claim for Grant for Senior Citizens and Disabled Persons.

HELP WANTED — MALE Darbininkų reikia

PROFESSIONAL SALES
INCENTIVE COMPENSATION BASE \$18,000.
Career opportunity with Management potential. M. O. N. Y. is looking for a Creative and Industrious individual to deal with Business and Professional people locally. Comprehensive Training Program provided with Liberal Fringe Benefits.
CALL TO ARRANGE FOR APPOINTMENT FOR OUR SALES APTITUDE TEST.
MR. SEKARA or MR. FOX
236-7400

drųjų reikalų ir spaudos rėmė- jas, atsiuntė tokį laišką: "Nau- jųjų 1976 metų ir Trijų Karalių šventės proga, sveikinu Naujie- nų redakciją, administraciją ir visus bendradarbius bei darbuo- tojus, linkėdamas visiems ge- riausios sveikatos ir sėkmės. Šia proga siunčiu 12 dol. čekutį spaudos, tai yra Naujienų pa- laikymui".

— H. Ilgaudas, Hartford, Conn., atsiuntė tokį laišką: "Siunčiu 50 dol. už vienerių nie- jų Naujienų prenumeratą ir 24 dol. auką su linkėjimais — sėk- mingų Naujųjų Metų ir išstver- mės jūsų darbe".

— Vincas Atko - Atkočiūnas, Detroit, Mich., kartu su gerais linkėjimais įteikė 10 dol. Nau- jienų paramai per mūsų atstovą ir korespondentą A. Sukauską. Vienas Detroito lietuvių visuo- menės veikėjas užsiskė Naujie- nas vieneriems metams, bet pavadė prašė neminėti.

— P. Kačopa, Hamiltono šau- lių kuopos pirmininkas ir visuo- menės veikėjas, pratesdamas prenumeratą, atsiuntė penkinę Naujienų paramai. Tos apylin- kės tautietis užsiskė Naujienas 6 mėn., bet pavadė prašė ne- minėti. V. Lukoševičius, taupy- damas administracijai laiką ir mažindamas išlaidas, iš anksto be raginimo pratesė prenume- ratą.

— C. Beinoras iš Clearing apylinkės, kartu su gerais lin- kėjimais atsiuntė penkinę Nau- jienų paramai. Naujienų vado- vybė nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams už dovanas, platinio- jams už pastangas, o naujiejiems skaitytojams už dėmesį ir gerą pavyzdį.

— Jurgis Breivė, Cicero, Ill., Lietuvos kariuomenės kūrėjas - savanoris, veiklus visuomenėje ir lietuvių respublikonų organi- zacijoje, po ilgesnės pertraukos vėl tapo Naujienų prenumeratori- um jais užsiskėdamas viene- riems metams.

— New Yorko Lietuvių Mo- terų Organizacijos suruošė Tarp- tautinių Moterų metų užbaigtu- ves. Kalbėjo dr. Aldona Janacienė, Irena Banaitienė, Regina Žymantaitė. Išleistas visų 12 lietuvių moterų organizacijų New Yorko bendras pareiški- mas. Populiariausia metų mo- terimi paskelbta Eleonora Juo- cepienė, išbuvusi apie 20 metų Sibiro tremtyje ir ilgai kovojusi už savo teises atvykti į Ameriką. Ji pareiškė, kad jos dukterė su še- ma dar tebėra Sibire, o kartu su ja ten buvęs jos sūnus nėra iš- leidžiamas ir dabar yra okupu- toj Lietuvoje.

— Kun. Ansas Trakis, Tėviškės parapijos klebonas, išvyko po- rai savaicių į Los Angeles, Cal. Apstistos pas Maž. Lietuvos d-jos veikėja Glazę, lankys kun. M. Preikšaičio parapiją, kuri yra įsikūrusi buvusio JAV pa- siuntinio Lietuvoje dr. Norem parapijos bažnyčioje. Sausio 15 d. kun. A. Trakis skaitys pas- kaitą Mažosios Lietuvos Lietu- vių Bičiulių susirinkime. Chi- cagoje jį pavaduos kun. Kostas Burbulis ir kun. Povilas Dilys. Dr. Trakiene sekmadieninę li- tuanistikos mokyklą pavaduos Silvija Jurkšaitė.

SKAITYK IR KITAM PATARĘ
SKAITYK DEMOKRATINĮ
DIENRASTĮ "NAUJENAS"

HELP WANTED — MALE Darbininkų reikia

PROFESSIONAL SALES
INCENTIVE COMPENSATION BASE \$18,000.
Career opportunity with Management potential. M. O. N. Y. is looking for a Creative and Industrious individual to deal with Business and Professional people locally. Comprehensive Training Program provided with Liberal Fringe Benefits.
CALL TO ARRANGE FOR APPOINTMENT FOR OUR SALES APTITUDE TEST.
MR. SEKARA or MR. FOX
236-7400

RELIABLE HELP
needed to work in steel warehouse. Familiar with shear operation helpful. Apply at:
BLACKHAWK STEEL CORP.
3230 W. 31 ST
CHICAGO, ILL.

RENTING IN GENERAL
Nuomos
ISNUOMOJU 3 kambarius už \$20 per mėnesį, 508 Island Ave., Rockford, Ill. 61102. Tel. 968-8498.

ISNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ ap- šildomas butas Marquette Parke. Tel. 666-9312 arba 436-5091.

— Hiacintas Suvaizdis iš Ci- cero apylinkės, pratesdamas pre- numeratą, įteikė penkinę Nau- jienų paramai. Tos apylinkės veikėjas užsiskė Naujienas vieneriems metams, bet pavadė prašė neminėti. Dėkui už pa- riną ir už dėmesį Naujienoms.

— "Bijūno" šokėjų grupė, su- daryta iš Kenoshoje, Racine ir Waukegone gyvenančių lietu- vių, pereinantis metais lapkričio mėn. įvyksiamė Folk Fair, Milwaukee, Wis., laimėjo 250 dol. premiją, kurią paskyrė Bal- fui, tarpininkaujant Dr. ir po- niui Balčiūnams. Šokių grupė vadovauja Stasys Milašius.

— Juozas ir Izabelė Laučkos, a. a. Anelės Mockevičienės iš Rochester, N. Y., atminimo pa- gerbimui, paskyrė stambesnę auką Balfui. Juozas Laučka yra Liberty programos lietuvių sky- riaus vedėjas, Muenchenėje, Vo- kietijoje.

◆ Pensilvenijos Lietuva bus pavaizduota nuotrauka, filmu, dokumentu ir gyvu žodžiu sek- madienio popietėje, sausio 18 d. 3:30 val. p. p. Liet. taut. namuo- se. Visuomenė kviečiama daly- vauti. Programoje: Vladas Bu- tėnas, kun. A. Kezys ir kt.
(Pr.)

STASE'S FASHIONS
Kudikiams ir vaikams
RUBU KRAUTUVE
6237 So. Kedzie Ave.
Tel. 436-4184
Sav. Stasė Baceviciene

◆ Elektros įvedimai, pataisy- mai. Turis Chicago miesto lei- dimą. Dirbu ir užmiestyje. Dirbu greit, garantuoti ir saži- ningai.

Klaudijus Pumputis,
4358 So. Washtenaw Ave.
Tel. 927-3559.

◆ Brighton Parko Lietuvių Namų Savininkų Draugijos vi- suotinas narių susirinkimas įvyks sausio 18 d. 2 val. popiet Vycių salėje, 2451 W. 47th St. Po susirinkimo bus vaišės.
(Pr.)

◆ Ped. Lit. Instituto linksma- vakaris šiandien, sausio 10 d. 7:30 val. vak. Jaunimo Centre. Lietuviškoji visuomenė maloni kviečiama dalyvauti ir tuo pačiu paremti šią lietuvišką švietimo įstaigą.
(Pr.)

◆ Maž. Lietuvos Draugija 1976 m. sausio 18 d. 3 val. p. p. Tėviškės parapijos salėje, 6639 So. Troy St. ruošia Klaipėdos krašto atvadavimo 53 m. su- kakties paminėjimą, bus pri- statyta naujai atspausdinta Henriko Tomo - Tamašausko knyga "Lietuviškasis Pama- rys" (Pakalnės ir Labguvos aps.). Visi kviečiami atsilan- kyti.
(Pr.)

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavinimi

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIŠIEMS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAMS
DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS -
NOTARIATAS - VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŲRA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

3 BUTŲ PO 4 KAMBARIUS mū- rinis. 2 auto garažas. Gazo pečiai- sildymas. Brighton Parke.

3 BUTAI IR KRAUTUVEI PA- TALPA. Medinis, gerai apžiūrėtas namas Brighton Parke centre.

SIMAITIS REALTY
Insurance, Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

IESKAU PIRKTI
4 ar 6 butų namo tarp Californijos ir Kedzie gatvių Marquette Parke apylinkėje arba keisti į naują 5 unitų namą 87 ir Pulaski apylinkėje

Skambinti
(išskyrus sekmadienį)
582-4443.

— Pranas Rumša, Brighton Parko Lietuvių namų savininkų ir kitų organizacijų veikėjas bei dalyvis, žinomas maisto produk- tų krautuvės savininkas prie 44-tos ir Maplewood Ave., šven- čių ir Naujųjų Metų proga įtei- kė 25 dol. Naujienų paramai kartu su sveikinimais ir gerais linkėjimais.

— Naujienas galima užsisa- kyti telefonu, skambinant ad- ministracijai darbo valandomis. Taip pat kviečiama skambinti arba rašyti prašant siųsti susi- pažinimui. Platinimo vajuos proga Naujienos yra siunčia- mos susipažinimui 2 savaites nemokamai pagal gautus pagei- davimus ir galimų skaitytojų adresus.
(Pr.)

The Lithuanian American Community of the United States, Incorporated

J. A. V. L. B.
CENTRINĖ RAŠTINĖ

Atidara nuo 7:00 iki 9:00 val. vak. kasdien (nuo pirmadienio iki penk- tadienio).

2951 W. 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. 436-7878

TERRA
Brangenybės, laikrodžiai, dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. MEDZINSKAS, 4065 Archer Ave
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Didžiausias kašlių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kašlių parduotuvę Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

JŪSŲ LAIMEI

LIUKSUS, NAUJA REZIDENCJA, 8 kambariai, tinka ir pajamoms, arti Talman banko, ekstra platus lotas, 2 auto garažas. — \$38,000.

DIDELIS MŪRO NAMAS, 6 kam- bariai, puiki vieta Marquette Parke, graži vonia, naujas gazo šildymas. \$21,000.

MODERNUS 2 aukštų namas ir 2 auto mūro garažas. Radiant šildymas. Puikioji apylinkė Marquette Parke. Vertas daugiau, gavome už \$38,800.

2 BUTŲ modernus mūro namas su garažu. Atskiri šildymai. Rami, graži gatvė Marquette Parke. — \$36,600.

MODERNUS 4 BUTŲ mūras ir 2 auto mūro garažas. Atskiri šildymai. Cent. air cond. Arti Maria High. — \$45,500.

8 BUTŲ MŪRAS, naujas gazo šil- dymas, nauja elektra, alumin. langai. \$15,000 metinių pajamų. Arti mūsų. \$71,700.

VALDIS REAL ESTATE
2825 West 71st St. Tel. RE 7-7200

BUD'S REAL ESTATE

PIRSIT — PARDUOSIT — NUOMOSIT
ĮVAIRŲS DRAUDIMAI

Maloniai jums patarnaus
BALYS BUDRAITIS

4369 ARCHER AVE., CHICAGOJE
Tel. 254-5551

LEMONTO APYLINKĖJE
135-1A IR ARCHER AVE.
Tel. 257-5961

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių išskviečiai, pildomi pilietybės pra- šymai ir kitoki blankai.

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu menus visų rūšių namo ap- šildymo pečius, air-conditioning, van- des boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sažiningai ir garantuoti.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

HOME INSURANCE

Call Frank Zapalis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

D E M E S I O
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$64 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
522-8775

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Telef. R.Epublic 7-1941

give...
so more will live

HEART FUND

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE